

KplusV brengt het mbo in beweging

Samenwerken aan toekomstbestendig beroepsonderwijs

Het mbo staat midden in grote maatschappelijke en regionale opgaven. Arbeidsmarktkrapte, demografische krimp, veranderende vragen van werkgevers, regionale nabijheid en de transitie naar Leven Lang Ontwikkelen vragen om scherpe keuzes in onderwijsaanbod, samenwerking en positionering. De MBO Raad benadrukt dat het mbo van cruciale waarde is voor maatschappelijke opgaven zoals de energietransitie, woningbouw, zorg en onderwijs. Recente ontwikkelingen rond de bekostiging van het mbo zetten deze opgaven verder op scherp. In het licht van deze ontwikkelingen heeft het middelbaar beroepsonderwijs een belangrijke opgave: opleiden voor én samen innoveren in het werkveld. Tegelijkertijd wordt het mbo zelf geraakt door dalende studentenaantallen, financiële druk en de vraag hoe opleidingen toegankelijk en betaalbaar kunnen blijven, met blijvende aandacht voor de kwaliteit van het onderwijs. Als KplusV begeleiden we deze vragen op verschillende manieren. In dit artikel geven we een kijkje in hoe we dat doen.

Om hier goed op in te spelen en te anticiperen is samenwerking en goede ondersteuning van groot belang. Juist omdat de druk op capaciteit, kwaliteit en toegankelijkheid toeneemt, wordt samenwerking steeds belangrijker: tussen mbo-instellingen onderling, met provincies en gemeenten, met werkgevers en met andere onderwijssectoren. Niet elke instelling kan alles blijven doen.

Dat vraagt om regionale afstemming, specialisatie waar dat nodig is, en gezamenlijke keuzes over opleidingsportfolio's, spreiding, flexibilisering en modulair opleiden. In dit type uitdagingen komen terugkerende dilemma's naar voren. Mbo-instellingen hebben een eigen identiteit en regionale positie, maar vervullen ook een bredere maatschappelijke opdracht.

Samenwerking vormgeven in het mbo

Samenwerking vraagt daarom om het vermogen om over instellingsgrenzen heen te kijken. Soms lukt dat meteen met alle partijen; soms begint beweging bij een coalition of the willing. Ook vraagt het om praktische keuzes: hoe regionaal wil en kun je opleidingsaanbod organiseren, welke onderdelen kunnen modulair of op meerdere locaties worden aangeboden, en waar is juist concentratie nodig?

Welke samenwerking is nodig?

In deze whitepaper laten wij zien hoe belangrijk die samenwerking is, wat het kan opleveren, hoe je dat kunt vormgeven en waarom we daar met veel plezier en overtuiging aan werken. KplusV helpt mbo-instellingen en hun partners om die samenwerking ook daadwerkelijk te organiseren en realiseren.

We brengen partijen bij elkaar, maken belangen en dilemma's bespreekbaar, ontwerpen passende overleg- en besluitvormingsstructuren en zorgen dat gesprekken leiden tot concrete vervolgstappen. Onze kracht zit in de combinatie van onafhankelijke procesbegeleiding, kennis van het mbo en ervaring met publiek-private samenwerking. We vertalen de politieke dynamiek naar strategische vragen en ontwikkelrichtingen voor een RvB en kunnen er ook uitvoering aan geven met de werkvloer.

Overijssel

Overijssel – bouwen aan een mbo-tafel

In Overijssel ondersteunt KplusV de ontwikkeling van een mbo-tafel waarin provincie en mbo-instellingen elkaar structureler vinden rond de arbeidsmarktagenda. De centrale vraag is welk gesprek waar thuishoort: wat bespreken mbo-instellingen onderling, wat vraagt om afstemming met de provincie en wanneer is betrokkenheid van werkgevers of andere regionale partners nodig?

KplusV helpt om deze overlegstructuur zorgvuldig op te bouwen. We brengen bestaande lijnen, belangen en thema's in kaart, helpen bij het formuleren van een gezamenlijke agenda en zorgen voor een proces waarin bestuurlijke ambitie en praktische uitvoerbaarheid bij elkaar komen. Zo ontstaat een tafel die niet alleen informeert, maar richting geeft aan gezamenlijke keuzes rond onderwijs, arbeidsmarkt en regionale ontwikkeling.

Project Beethoven

Project Beethoven – versnellen rond microchip-talent

Project Beethoven, officieel het Nationaal Versterkingsplan Microchip-talent, laat zien hoe groot en urgent de arbeidsmarktopgave voor het mbo kan zijn. Voor de halfgeleiderindustrie zijn de komende jaren veel extra technisch geschoolde mensen nodig, niet alleen in de Brainport-regio, maar ook daarbuiten ASML werkt namelijk samen met toeleveranciers verspreid over heel Brabant en Noord-Limburg.
Dus was het voor Summa, de mbo-instelling in het hart van Brainport, van groot belang om vanaf het begin samen te werken met andere regionale mbo-instellingen en partners. KplusV ondersteunde het proces waarin de deelnemende mbo's plannen maakten om deze opgave gezamenlijk op te pakken. Doel: in korte tijd extra instroom, omscholing en Leven Lang Ontwikkelen te organiseren.

Onze rol bestond uit het (bege)leiden van een intensief proces waarin de mbo-instellingen met elkaar bespraken waar ieders kracht en expertise lag en hoe ze daarop voort konden bouwen in plaats van allemaal het wiel opnieuw uit te vinden. In werkgroepen bedachten opleidingsmanagers en directeuren hoe ze konden komen tot een catalogus van flexibele modules: ontwikkeld door degene met de meeste expertise, maar in te zetten door iedereen voor omscholing van onbenut talent, flexibilisering en modularisering van het onderwijs en de verdere ontwikkeling van LLO. Daarmee werd samenwerking direct verbonden aan uitvoering: niet alleen praten over de opgave, maar werken aan de vraag van bedrijven en de strategische opgave van het mbo. Onze rol was die van adviseur, procesbegeleider en kwartiermaker.

Gelderland

Gelderland – het gesprek over opleidingsportfolio's begeleiden

Ook in Gelderland spelen vragen rond macrodoelmatigheid, portfolio-afstemming en regionale positionering. De Gelderse mbo-instellingen namen gezamenlijk het initiatief om met elkaar te verkennen wat demografische ontwikkelingen, arbeidsmarktkrapte, technologische verandering en mogelijke aanpassingen in financiering betekenen voor het mbo in de provincie. Daarbij is expliciet aangesloten bij de bouwstenenbrief van de MBO Raad over regie op het opleidingsportfolio: niet de instelling, maar de opleiding en de regionale opgave zouden leidend moeten zijn.

KplusV ondersteunt het onderdeel waarin bestuurders het gesprek voeren over regie op het opleidingsportfolio. Dat gesprek vraagt om zorgvuldigheid, omdat portfolio-afstemming raakt aan instellingsbelangen, regionale bereikbaarheid, arbeidsmarktvraag, pedagogische kwaliteit en de maatschappelijke opdracht van het mbo. De toegevoegde waarde van KplusV zit hier in het ordenen van het gesprek: van gedeelde urgentie naar werkbare afspraken. We helpen om belangen expliciet te maken, data te benutten, dilemma's bespreekbaar te maken en vervolgstappen te formuleren. Zo ontstaat ruimte om lastige keuzes over opleidingsaanbod niet ad hoc of per instelling te maken, maar als gezamenlijke bestuurlijke opgave voor Gelderland.

Onze aanpak

Van urgentie naar samenwerking en uitvoering

In al deze voorbeelden is de kern hetzelfde: grote opgaven vragen om samenwerking die inhoudelijk scherp én goed georganiseerd is. KplusV helpt mbo-instellingen en hun partners om de maatschappelijke opdracht van het mbo te vertalen naar regionale keuzes: hoe blijft het onderwijs toegankelijk en nabij, hoe sluit het aan op de arbeidsmarkt van morgen, hoe organiseer je voldoende massa en kwaliteit bij dalende studentenaantallen, en hoe geef je ruimte aan flexibilisering, modularisering en Leven Lang Ontwikkelen?

Onze aanpak begint met het scherp krijgen van de opgave. We brengen beschikbare data en informatie bij elkaar, zoals arbeidsmarktontwikkelingen, studentenaantallen, spreiding van opleidingen, instellingsprofielen en regionale economische zwaartepunten. Die informatie gebruiken we als basis voor het goede gesprek: welke aannames kloppen, waar zitten knelpunten, welke opleidingen zijn kwetsbaar of juist strategisch belangrijk, en waar is samenwerking of herordening nodig?

Daarnaast begeleiden we het strategische gesprek. We helpen bestuurders en partners om een gezamenlijke visie te ontwikkelen op het onderwijsportfolio, de rol van het mbo in de regio en de samenwerking met werkgevers, overheden en andere onderwijssectoren. Daarbij verbinden we de langetermijnvisie aan concrete uitvoeringsvragen: wat willen we behouden, wat moeten we anders organiseren, waar is specialisatie nodig en welke keuzes vragen bestuurlijk lef?

Onze procesbegeleiding zorgt ervoor dat dit gesprek zorgvuldig en productief verloopt. We ontwerpen de overlegstructuur, bereiden agenda's en besluitvormingsmomenten voor, maken belangen en dilemma's expliciet en zorgen dat alle relevante perspectieven op tafel komen. Juist bij gevoelige onderwerpen, zoals het verdelen, concentreren of gezamenlijk organiseren van opleidingen, is onafhankelijke begeleiding belangrijk om het gesprek open, feitelijk en toekomstgericht te houden. Tot slot helpen we om keuzes uitvoerbaar te maken. We vertalen inzichten naar scenario's, programma's, pilots of een gezamenlijke werkagenda.

Meer weten?

Neem contact op voor een verkennend gesprek of lees meer over

Marije Poel
Adviseur
+31 6 43492313
m.poel@kplusv.nl

Maarten Bremer
Adviseur
+31 6 21872124
m.bremer@kplusv.nl

Marcel Hielkema
Adviseur
+31 6 51970563
m.hielkema@kplusv.nl